

การประชุมสังคมนักดาราศาสตร์วิชาการระดับชาติ
“ความมั่นคงของสังคมไทยในศตวรรษที่ 21”

ครั้งที่ 13

วันศุกร์ ที่ 20 มกราคม 2560
ณ โรงแรมวังคำ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

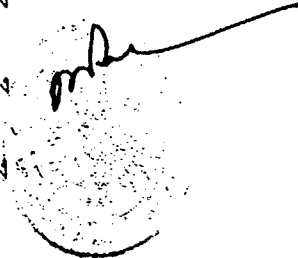

สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านคำ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 57100
โทร: (053) 702-870 ต่อ 102 อีเมล : dreemriver.2011@gmail.com

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความวิชาการ/บทความวิจัย
โครงการสังคมศาสตร์วิชาการครั้งที่ ๑๓
“ความมั่นคงของสังคมไทยในศตวรรษที่ ๒๑”
แนบท้ายคำสั่งที่ ๖๖๔๗/๒๕๕๙

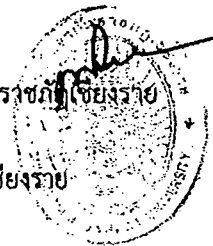
๑. ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความระดับชาติ (ภายนอก)

๑. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี พิริยะกุล
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยวลัยนคร
๔. รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร
๕. รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ชัย ปฎิกรัชต์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยมหิดล
๖. รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์
ผู้ทรงคุณวุฒิ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๗. รองศาสตราจารย์ปกรณ์ภัทร จันทะไชยศรี
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยา สุวคันธ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกวรรณ อุ่ทองทรัพย์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมรินทร์ เทวตา
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร
๑๑. อาจารย์ ดร.อภิสม อินทรลาวัณย์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
๑๒. อาจารย์ ดร.ปเนต มโนมัยวิบูลย์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
๑๓. อาจารย์ ดร.พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

๒. ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความระดับชาติ (ภายใน)

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.นพพร ธนะชัยพันธ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิสุทธิ์ ใจสนิท
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ วังษ์บูรณาวาทย
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๔. รองศาสตราจารย์พัชรา ก้อยชูสกุล
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย คำแสน
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาพรรมณ ไชยานนท์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิต นางแล
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลหล่า ตรีเอกานุกูล
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณิดา ปิงเมือง
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาวิณ พรหมใจสา
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลี หมวกกุล
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์องอาจ อินทนิเวศ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๓. อาจารย์ ดร.สหทัยา สิทธิวิเศษ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๔. อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ นิวัฒน์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๕. อาจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤษ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๖. อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๗. อาจารย์ ดร.สุฤทธิ์พร วิทยผดุง
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๘. อาจารย์ ดร.วรรณะ รัตนพงษ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๑๙. อาจารย์ ดร.จันจิรา วิชัย

ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๒๐. อาจารย์ ดร.เบญจมาศ เมืองเกษม

ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๒๑. อาจารย์ ดร.กฤตเมธ บุญนุ่น

ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๒๒. อาจารย์ ดร.จิรนนต์ ไชยงาม นอกซ์

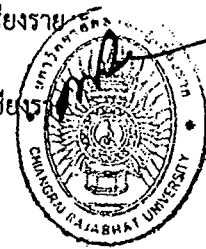
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๒๓. อาจารย์ ดร.ธัญญลักษณ์ แซ่เลี้ยว

ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

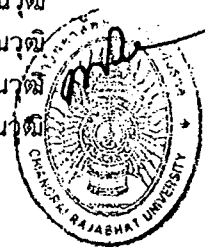
๒๔. อาจารย์ ดร.โอม พัฒนโชติ

ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ
งานสังคมศาสตร์วิชาการครั้งที่ ๑๓
“ความมั่นคงของสังคมไทยในศตวรรษที่ ๒๑”
แบบท้ายคำสั่งที่ ๖๖๔๘/๒๕๕๙

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ วงษ์บูรณาวาทย์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.นพพร ณะชัยขันธุ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. รองศาสตราจารย์พัชรา ก้อยชูสกุล	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณิดา ปิงเมือง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลหล่า ตรีเอกานุกูล	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาวัน พรหมใจสา	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. อาจารย์ ดร.พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๘. อาจารย์ ดร.อภิสม อินทรลาวัณย์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๙. อาจารย์ ดร.ปเนต มโนมัยวิบูลย์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๐. อาจารย์ ดร.ปริมนทร์ อริเดช	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๑. อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๒. อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ นิเวรัตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๓. อาจารย์ ดร.สฤทธิพร วิทยผดุง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๔. อาจารย์ ดร.เบญจมาศ เมืองเกษม	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๕. อาจารย์ ดร.กรชนก สนิทวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๖. อาจารย์ ดร.จิรนนต์ ไชยงาม นอกซ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๗. อาจารย์ ดร.กฤตเมธ บุญนุ่น	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๘. อาจารย์ ดร.จันจิรา วิชัย	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๙. อาจารย์ ดร.ธัญญลักษณ์ แซ่เลี้ยว	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๐. ดร.ยุทธศิลป์ ชุมณี	ผู้ทรงคุณวุฒิ

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ที่ ๖๖๕๐/๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการจัดทำรูปเล่ม (Proceeding)

งานสังคมศาสตร์วิชาการครั้งที่ ๑๓

“ความมั่นคงของสังคมไทยในศตวรรษที่ ๒๑”

ด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีความประสงค์แต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการจัดทำรูปเล่ม (Proceeding) งานสังคมศาสตร์วิชาการครั้งที่ ๑๓ “ความมั่นคงของสังคมไทยในศตวรรษที่ ๒๑”

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.๒๕๔๗ มหาวิทยาลัย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรูปเล่ม (Proceeding) ประกอบด้วย

๑. อาจารย์ ดร.จිරนันต์ ไชยงาม นอกซ์	ประธานกรรมการ
๒. อาจารย์ ดร.จันจิรา วิชัย	กรรมการ
๓. อาจารย์อดิวัชร หนาพงศ์ไพศาล	กรรมการ
๔. อาจารย์จามรี พระสุนิต	กรรมการ
๕. อาจารย์ทิพวรรณ เมืองใจ	กรรมการ
๖. อาจารย์ธนพัทธ์ จันทพิพัฒน์พงศ์	กรรมการ
๗. อาจารย์ต้องรัก จิตรบรรเทา	กรรมการและเลขานุการ
๘. อาจารย์ณัฐธิยา วัฒนศิริศาสตร์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่ รวบรวมบทความวิชาการ/บทความวิจัยของผู้นำเสนอที่ผ่านการพิจารณาจากสำนักกองจากผู้ทรงคุณวุฒิและจัดทำรูปเล่ม (Proceeding) ให้ถูกต้องตามมาตรฐานวิชาการ

ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถและบังเกิดผลดี
ต่อทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพล อารีนิจ)

อธิการบดี

นวัตกรรมการท่องเที่ยว ในกรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร “ไร่ปลูกรัก” จังหวัดราชบุรี

เกตุวดี สมบูรณ์ทวี¹ ศศิภาณูจน์ สุขเร่² และสุวภัทร์ สุวรรณรัตน์³

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการท่องเที่ยว ในกรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร “ไร่ปลูกรัก” จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) เพื่อศึกษาจำแนกรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลูกรัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี 2) เพื่ออธิบายนวัตกรรมการท่องเที่ยวของไร่ปลูกรัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการจะทราบ จากผลการวิจัยพบว่าสามารถแบ่งรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลูกรัก ได้แก่ ด้านการสาธิตขั้นตอนการผลิต ด้านการให้ความรู้การเกษตร ด้านการแนะนำธุรกิจเกษตร ด้านการจำหน่ายสินค้า กิจกรรมสันทนาการ และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลหรือเทศกาล องค์ประกอบที่ทำให้เกิดนวัตกรรมการท่องเที่ยวของไร่ปลูกรักประกอบด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยว ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะเป็นปัจจัยสำคัญของนวัตกรรมการท่องเที่ยวที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ ภายใต้โมเดล “ประเทศไทย 4.0”

คำสำคัญ : รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร, นวัตกรรมของการท่องเที่ยว

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เขตสารสนเทศเพชรบุรี เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120 Email: Suwapat.bpook@gmail.com

² นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

³ นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

Innovative Tourism: A Case Study of “Rai Pluk-Rak” Agro-tourism, Ratchaburi Province.

Abstract

This research on innovative tourism: a case study of “Rai Pluk-Rak” agro-tourism in Ratchaburi Province aimed 1) to study and classify the forms of agro-tourism activities of “Rai Pluk-Rak”, and 2) explained the innovative tourism: a case study of “Rai Pluk-Rak” agro-tourism in Ratchaburi Province. The primary information was collected through the in-depth interview on specific topics and issues that researchers needed to know. The results revealed that “Rai Pluk-Rak” agro-tourism consisted of agro-tourism activities as follows: cultivation process demonstration, agricultural knowledge provision, agri-business guidance, local product distribution and entertainment, and seasonal tourism activities or festivals. Innovative tourism of “Rai Pluk-Rak” composed of tourism resources, creative thinking, information and communication technology, and cooperation between stakeholders. Hence, elements of innovative tourism would be important factors to drive business succeed under the country model “Thailand 4.0”.

Keywords : Forms of Agro-tourism Activities, Innovative Tourism

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่นำเอาวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี การประกอบอาชีพของเกษตรกร ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาผสมผสานเกิดการพัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้ของเกษตรกรนำไปสู่การถ่ายทอดภูมิปัญญา และ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการเกษตรให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ นักท่องเที่ยวสามารถชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินกับการทำกิจกรรมทางการเกษตร ได้รับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการเกษตรโดยผ่านกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว นั้น รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามลักษณะกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวที่นำเสนอต่อนักท่องเที่ยวจะทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมทำกิจกรรม

ปัจจุบันสถานการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ปี 2559 จะอยู่ที่สัดส่วน 150.08 ล้านคนต่อครั้ง แบ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3.77 ล้านคนต่อครั้ง สร้างรายได้ภายในประเทศให้กับภาคเกษตรเพิ่มขึ้น 1,860 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น 8-10% โดยเฉพาะช่วงวันหยุดวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา ระหว่างวันที่ 16-20 กรกฎาคม คาดการณ์ว่าจะมีเงินสะพัดจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่ต่ำกว่า 375 ล้านบาท (ศูนย์ติดตามและพยากรณ์เศรษฐกิจการเกษตร, 2559) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่รัฐบาลไม่ควรมองข้าม เนื่องจากสามารถสร้างรายได้และโอกาสทางธุรกิจที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นได้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถกระตุ้นและส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ รู้จักสถานที่ บริโภคอาหารไทยและผลไม้ไทยเพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดผลประโยชน์และรายได้ให้กับภาคเกษตรและสินค้าทางการเกษตรที่ประกอบด้วย ข้าว พืชผัก ผลไม้ ปศุสัตว์ และสินค้าประมง

ไร่ปลูกรัก หรือ Thai Organic Farm ที่เริ่มทำมาตั้งแต่ปี 2543 โดยคุณกานต์ ฤทธิจักร ผู้เป็นเจ้าของไร่ปลูกรัก ที่มุ่งเน้นทิวทัศน์ในการทำอาหารเพื่อสุขภาพให้กับร้านอาหารของตัวเองจนนำมาสู่การเปิดฟาร์มออร์แกนิก ไร่ปลูกรักตั้งอยู่ที่อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี บนพื้นที่ 60 ไร่ เป็นฟาร์มออร์แกนิก ที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้รับการรับรองระบบจากสหพันธ์เกษตรอินทรีย์

นานาชาติ ที่มีชื่อย่อว่า IFOAM เป็นเครื่องหมายที่ทั่วโลกให้การยอมรับ ซึ่งมีการตรวจสอบทั้งการจัดการในฟาร์ม เช่นการเลี้ยงปลาในแบบออแกนิก จะไม่ใช่ปลาที่แปลงเพศ อาหารที่เลี้ยงสัตว์ทุกชนิดในฟาร์มต้องเป็นออแกนิก ไร้ปลูกรักจึงให้ความสำคัญในการดำเนินการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ระดับสากล เช่น ผักสด พืชไร้สมุนไพรรูป ปลา เป็ดไข่ และสินค้าแปรรูปออแกนิก จากในฟาร์มที่ส่งออกจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ และยังเป็นศูนย์เรียนรู้เรื่องการทำการเกษตรแบบออแกนิก ที่มีวิธีการที่แตกต่างจากการเลี้ยงหรือปลูกพืชทั่วไป

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษานวัตกรรมการท่องเที่ยว ในกรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร “ไร่ปลูกรัก” จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้เรื่องการทำการเกษตรแบบออแกนิก ด้วยการนำเสนอทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่หรือแตกต่างเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงทรัพยากรท่องเที่ยวใหม่ๆ จึงเป็นที่สนใจในการศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดและการแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่น จะช่วยพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรเกษตรอย่างยั่งยืนได้และทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดในสภาพตลาดปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบธุรกิจเชิงเกษตรกรรมได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาจำแนกรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลูกรัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
- 2) เพื่ออธิบายนวัตกรรมการท่องเที่ยวของไร่ปลูกรัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ไร่ปลูกรัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี คือ ผู้นำกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลูกรัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี มีความเหมาะสมในการศึกษานวัตกรรมการท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจาก

- 1) มีการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตั้งแต่ พ.ศ. 2543 เป็นระยะเวลาประมาณ 16 ปี
- 2) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นฟาร์มเกษตรอินทรีย์ (Organic Farm) ได้ผ่านการตรวจสอบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ระบบสากล (IFOAM Accredited) ได้ทำการเปิดฟาร์มให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปเที่ยวชมการทำเกษตรอินทรีย์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ เจ้าของสถานที่ประกอบการธุรกิจไร่ปลูกรัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยเลือกธุรกิจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพราะเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ที่มีการจัดกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยเจ้าของธุรกิจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไร่ปลูกรัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรีได้ให้ความร่วมมือเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก คือคุณกานต์ ฤทธิ์ขจร เจ้าของธุรกิจไร่ปลูกรัก

(2) เครื่องมือการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีวิทยาการศึกษานวัตกรรมการท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในกรณีศึกษา “ไร่ปลูกรัก” อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี มีเครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

- 1) ผู้วิจัยเองนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด เพราะการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมผัสผู้ให้ข้อมูลหลักโดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวก่อนการลงพื้นที่เก็บข้อมูล เนื่องจากผู้วิจัยคือผู้เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยเริ่มจากการแนะนำตนเองกับผู้ให้ข้อมูลให้มีความสำคัญสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ทักทายด้วยอัธยาศัยอันดี บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์และขออนุญาตบันทึกข้อมูลเสียงจากการสัมภาษณ์

พร้อมทั้งในขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมต่างๆ เช่น สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง และความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

2) แนวคำถามในการสัมภาษณ์ เป็นคำถามแบบไม่มีโครงสร้าง ลักษณะคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์อันประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล (ถ้าผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ขัดข้อง) พร้อมทั้งป้อนคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในกรณีศึกษา “ไร่ปลูกรัก” อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

3) เครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้บันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์ เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถจดจำหรือจดบันทึกได้ทั้งหมด เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้มากที่สุดโดยไม่ตกหล่นและเพื่อตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของข้อมูลจำเป็นต้องมีเครื่องบันทึกเสียงที่มีคุณภาพ

4) เครื่องมือที่ช่วยจดบันทึก คือ สมุดและปากกา สำหรับจดบันทึกข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ซึ่งช่วยในการบันทึกคำพูดที่สำคัญ สภาพแวดล้อม บรรยากาศ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล

(3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ศึกษาผลงานที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด เพื่อนำมาประกอบการวิจัย

2) การรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบไม่มีโครงสร้าง การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ คุณคุณกานต์ ฤทธิ์ขจร เจ้าของธุรกิจไร่ปลูกรัก

3.2) การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การจำแนกรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลูกรักที่นำเสนอนักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจ

2) การอธิบายนวัตกรรมการท่องเที่ยว เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของนวัตกรรมของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยว ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากองค์ประกอบที่กล่าวข้างต้นจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดนวัตกรรมการท่องเที่ยว

สรุปผลการวิจัย

(1) รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการสัมภาษณ์จะพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลูกรัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จำแนกตามกิจกรรมการเกษตร เป็นฟาร์มเกษตรอินทรีย์ในการปลูกพืช ผัก สมุนไพรและข้าวในเชิงธุรกิจ เรียนรู้แมลงฟาร์มเกษตรอินทรีย์วิถีไร่ปลูกรักและทำของเล่นและกิจกรรมศิลปะจากธรรมชาติ และแปรรูปอาหาร เช่น เวิร์คชอปน้ำสลัดสูตรสมุนไพรออแกนิก พร้อมสูตรเด็ดนำกลับบ้านเวิร์คชอปไอศกรีมโฮมเมดจากวัตถุดิบออแกนิก การทำกิจกรรมให้พ่อแม่ลูกได้มาสัมผัสธรรมชาติ และทำกิจกรรมร่วมกันในพื้นที่ไร่ปลูกรัก เป็นต้น กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแหล่งท่องเที่ยว เหล่านี้จำแนกได้ 6 รูปแบบ ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบการสาธิต กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบการให้ความรู้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบแนะนำธุรกิจเกษตร กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบจำหน่ายสินค้า สันทนาการและการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และกิจกรรมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลหรือเทศกาล ทั้งนี้แต่ละแหล่งท่องเที่ยวจะเน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใด ขึ้นอยู่กับประเภทของนักท่องเที่ยว และลักษณะกิจกรรมการเกษตรของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบการสาธิต แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เน้นกิจกรรมการสาธิต ได้แก่ เกษตรอินทรีย์ที่เป็นปศุสัตว์อินทรีย์และแปรรูปอาหาร มีการจัด Workshop ภาควิชาปฏิบัติและ

ภาคสนามแก่ผู้สนใจ เช่น การทำอาหารอแกนิกตามฤดูกาลและคลีนฟู้ด (Clean Food), การเพาะเมล็ดผักด้วยวิธีอแกนิก, การปรับปรุงบำรุงดินในไร่ปลูกผักพร้อมปลูกกล้าผักนำกลับไปปลูกต่อที่บ้าน, ปุ๋ยอินทรีย์สูตรไร่ปลูกผักพร้อมนำสูตรไปทำต่อได้ด้วยตนเอง การทำปุ๋ยน้ำชาและตุ้มน้ำชาไล่แมลงนำกลับไปใช้ต่อได้ที่บ้าน, การทำแปลงผักอแกนิก ด้วยสูตรการหมักแปลงไร่ปลูกผัก, การเข้าร่วมทำน้ำสลัดสมุนไพรอแกนิก พร้อมสูตรเด็ดนำกลับบ้าน หรือการทำไอศกรีมจากวัตถุดิบอแกนิก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการสาธิตวิธีทำในกิจกรรมศิลปะจากธรรมชาติ ที่จะเป็นการจัดเป็น Workshop ให้กับผู้ที่สนใจทั้งผู้ใหญ่และเด็ก เช่น ฝ่ามดัดย้อมทำมือจากดอกดาวเรืองอแกนิกที่ทำด้วยตนเอง, ผู้ใหญ่ย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ, การทำวาวและเพ้นท์วาวสำหรับเด็ก หรือการปลูกผักอแกนิก เพ้นท์กระถาง แหล่งท่องเที่ยวนี้จะเตรียมขั้นตอนต่าง ๆ ของการผลิต ทั้งวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบจำหน่ายสินค้าเพื่อสาธิตต่อ นักท่องเที่ยว กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เยี่ยมชมกิจกรรมท่องเที่ยวรูปแบบนี้ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่มาศึกษาดูงาน นักท่องเที่ยวที่มีได้มีอาชีพเกษตรกร และนักท่องเที่ยวประเภทศึกษาดูงานที่ต้องการประสบการณ์ไปพัฒนาอาชีพเกษตรกรของตนเอง

2) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบการให้ความรู้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งหมดมีกิจกรรมการให้ความรู้ให้กับผู้ที่สนใจหรือนักท่องเที่ยว มีการเปิดคอร์สเรียนรู้การออกแบบฟาร์มเกษตรอินทรีย์ (Organic Farm Design) กับคุณกานต์ ฤทธิ์ชจร เจ้าของไร่ปลูกผัก เหมาะกับผู้ที่สนใจทำฟาร์มเกษตรอินทรีย์ เน้นกิจกรรมการให้ความรู้ทางการเกษตร ได้แก่ ฟาร์มเกษตรอินทรีย์ มีการเตรียมสถานที่บรรยายและวิทยากร เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ รวมถึงมีหัวข้อการอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ผู้สนใจ ยกตัวอย่างเช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับหัวใจการออกแบบฟาร์มเกษตรอินทรีย์โดยคำนึงถึงความยั่งยืนทางกายภาพฟาร์ม, สิ่งมีชีวิตในฟาร์มและการบริหารจัดการต้นทุนในฟาร์ม, หลักการคำนวณและแบ่งพื้นที่ให้เชื่อมโยงระบบการผลิตพืชอินทรีย์, ปศุสัตว์อินทรีย์และพื้นที่ใช้สอยที่จำเป็นภายในฟาร์มอินทรีย์, หลักการวางแผนการผลิตเกษตรอินทรีย์ในพืชผัก สมุนไพรและข้าวในเชิงธุรกิจ, การคำนวณสูตรการผลิตพืชผัก ข้าว ที่มีความสัมพันธ์กับพื้นที่, เรียนรู้แมลงฟาร์มเกษตรอินทรีย์วิถีไร่ปลูกผัก, การเพาะเมล็ดข้าวอินทรีย์, การใช้แรงงาน และการวางแผนลงทุนบนพื้นฐานการทำเกษตรอย่างยั่งยืนกิจกรรมการ หรือการเรียนรู้สายพันธุ์เปิดในไร่ปลูกผักเก็บไข่เปิดกาก็และทำไข่เค็มอแกนิก เป็นต้น ท่องเที่ยวรูปแบบนี้เน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการหาความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรที่มาศึกษา และกลุ่มนักศึกษา

3) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบจำหน่ายสินค้า การซื้อสินค้าอแกนิก ไร่ปลูกผักที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์การเกษตร (Organic Farm House) ที่รวบรวมสินค้าชุมชนเพื่อการจำหน่าย โดยมีการสาธิตการแปรรูปขนมชนิดต่าง ๆ มีบริการอาหารและเครื่องดื่มอแกนิก ทั้งอาหารไทย และอาหารจำพวกสปาเก็ตตี้ที่เป็นเส้นอแกนิก ซุปต่างๆ ขนมคุกกี ก็จะเป็นอแกนิก เช่นกัน อย่างเช่นเมนูแกงเขียวหวานหมูอแกนิก, ข้าวเหนียวห่อใบตอง, ข้าวกล้องหอมมะลิอินทรีย์, มันฝรั่งทอด, หมูย่างอแกนิก, น้ำลูกหม่อนไซเดอร์อแกนิก, น้ำกระเจี๊ยบและอัญชันไซเดอร์อแกนิก, กาแฟอัญญาอแกนิก และเบเกอรี่จากร้านอโณทัย เป็นต้น ภายในยังมีโซนจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของทางฟาร์มด้วย และยังส่งจำหน่ายในซูเปอร์มาเก็ตชั้นนำกว่า 20 สาขา อาทิ ท็อปมาร์เก็ตเฟลส, สยามพารากอน, เอ็มโพเรียม, เดอะมอลล์, วิลล่า, เลมอนฟาร์มนอกจากนี้ยังมีเมล็ดพันธุ์พืชทางฟาร์มก็มีจำหน่ายให้กับผู้สนใจปลูกผักอแกนิก และสามารถสั่งซื้อได้ทางไปรษณีย์อีกด้วย

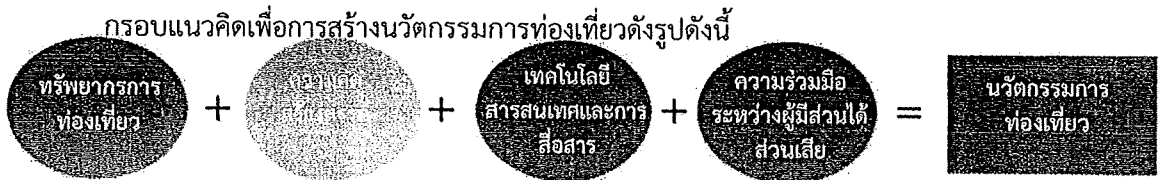
4) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบแนะนำธุรกิจเกษตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีแนะนำให้กับผู้ที่สนใจรับคำปรึกษาการทำเกษตรอินทรีย์ (Organic Consultant) แนะนำธุรกิจเกษตรสามารถแบ่งได้ตามลักษณะขนาดพื้นที่ และรูปแบบที่เป็นองค์กรธุรกิจหรือครอบครัว ให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำในเรื่องของฟาร์มเกษตรอินทรีย์ โรงงานแปรรูปอาหารอแกนิก กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน การออกแบบพื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์ การวางแผนทางการตลาดเกษตรอินทรีย์ การวางแผนการผลิตเกษตรอินทรีย์ การส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ การเตรียมทำเกษตรอินทรีย์หลังเกษียณ การออกแบบพื้นที่และกิจกรรมปลูกผักสำหรับเด็ก

การจัดการชุมชนและบริหารซัพพลายเชนเกษตรอินทรีย์ (Supply Chain) แนะนำเกษตรอินทรีย์วิถีไร่ปลูกรัก กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ เป็นจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลูกรัก เกษตรกรจากพื้นที่ต่างๆ เดินทางมาท่องเที่ยวในรูปแบบการศึกษาดูงาน แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้นอกจากจะให้ ข้อมูลด้านการผลิตและการลงทุนให้ผู้สนใจลงทุนธุรกิจดังกล่าว

5) สันทนาการและการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ การนำเที่ยวชมสวนของเกษตรกรรายบุคคลหรือกลุ่มที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆกับไร่ปลูกรัก เป็นฐานการเรียนรู้ให้เข้าร่วมกิจกรรมหรือกิจกรรมที่มาจากทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงเกษตรในไร่ปลูกรัก เช่น เล่นสไลด์เดอร์ริมน้ำ, พายเรือริมน้ำ, เล่นว่าวริมน้ำ, ลุยดำนาโยนข้าว, ฐานเรียนรู้การเพาะเมล็ดข้าวอินทรีย์, เปิดประสาทสัมผัสชิมชาสมุนไพรและดอกไม้อบแกนิค, สำราญแมลงในฟาร์มออบแกนิค "จับ ดู รู้ ปล่อย แมลง" หรือแม้แต่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ผู้เยี่ยมชมจะได้รับความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต การจัดการ การตลาดแล้วยังสามารถซื้อผลผลิตต่างๆ ที่ทางไร่ปลูกรักจัดขึ้นด้วย

6) กิจกรรมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลหรือเทศกาล การท่องเที่ยวแบบนี้จะมีขึ้นเฉพาะในช่วงที่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการเกษตร ซึ่งไร่ปลูกรักจะมีเทศกาลจัดขึ้นภายในไร่ปลูกรักที่เรียกว่า Organic Boutique Festival เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับผู้สนใจหรือนักท่องเที่ยวร่วมเรียนรู้และสนุกในฟาร์มออบแกนิค ไร่ปลูกรัก กิจกรรมมีหลากหลาย อาทิเช่น Organic Acoustic Music กับ ปิ่น ไพบุลย์เกียรติ เขียวแก้ว, Organic Kids สนุกดีกับครูชีวัน วิสาสะ "เล่นิทาน ลับสมอง ทำของเล่น", Organic Cooking ทำเพสโต้อบแกนิคกับเชฟอโณทัย ก้องวัฒนา, Organic Body Care กับเวริคช็อคปลายเคียดจากนักกายภาพบำบัด, Homeopathy ความรู้โฮมีโอพาธีเบื้องต้นพร้อมรับยา 4 ตำรับพร้อมวิธีใช้, Organic Salty Egg ไข่เค็มสูตรใหม่ สูตรโบราณ, Organic Fish Sauce น้ำปลาอบแกนิค รับของที่ระลึกน้ำปลาหนึ่งขวด, Organic Claft หุ่นฟางทำมือ, Organic Gardening ปลูกผักง่ายๆคลายโลกร้อน และทำตุ้มปุ๋ยน้ำชา เป็นต้น

(2) นวัตกรรมการท่องเที่ยว

รูปที่ 1 องค์ประกอบของนวัตกรรมของการท่องเที่ยว

2.1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากคำตอบของผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลูกรัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี มีการนำเสนอทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงความแปลกใหม่ที่ได้นำเสนอกิจกรรมใหม่ๆที่จะทำให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจได้รับประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใครโดยผ่านการทำกิจกรรมต่างๆที่แหล่งท่องเที่ยวนี้ได้นำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการสร้างประสบการณ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของธุรกิจที่นำเสนอกิจกรรมที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่น เป็นการนำเสนอสิ่งใหม่ที่จะสร้างประสบการณ์ใหม่ที่ดีและสร้างการจดจำที่ดีไปยังนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลูกรักจะมีทรัพยากรท่องเที่ยวมีลักษณะทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยจะมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศนั้น ซึ่งคุณกานต์ ฤทธิ์ขจร ผู้เป็นเจ้าของไร่ปลูกรัก มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นให้มีการทำเกษตรอินทรีย์ (Thai Farm Organic) เป็นการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามวิถีของไร่ปลูกรัก เช่น การจัดการชุมชนและบริหารซัพพลายเชนเกษตรอินทรีย์ แนะนำเกษตรอินทรีย์วิถีไร่ปลูกรัก กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ เป็นจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลูกรัก ที่ทำให้เกษตรกรจากพื้นที่ต่างๆ เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาดูงาน เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว

เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ (Recreational Attraction) แหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น เพื่อการพักผ่อนและเสริมสร้างสุขภาพ ให้ความสนุกสนาน รื่นรมย์ บันเทิง และการศึกษาหาความรู้ โดยผ่านกิจกรรมต่างๆที่ไร้ปลุกกรักได้มีการจัดขึ้นให้กับผู้ที่สนใจหรือนักท่องเที่ยวได้เข้ามาร่วมกิจกรรม อาทิ นักเรียนหรือนักศึกษา ครอบครัว เด็กหรือผู้ใหญ่ที่มาเยี่ยมชมเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย รวมถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ทำให้ได้ทำกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน การนำกิจกรรมศิลปะจากธรรมชาติเข้ามาเสริมในการทำกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ไม่ได้มีแค่การเกษตรอินทรีย์แต่ยังมีการนำกิจกรรมศิลปะจากธรรมชาติเข้ามาเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรม เช่น การจัดทำ Workshop ผ้ามัดย้อมทำมือจากดอกดาวเรืองอแกนิกที่ทำด้วยตนเอง ผู้ใหญ่อยอมผ้าด้วยสีธรรมชาติ การทำวุ้นและแป้งท้าวสำหรับเด็ก ปลูกผักอแกนิกพื้นที่กระถาง เป็นต้น

ดังนั้นการนำเสนอทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงทรัพยากรท่องเที่ยวใหม่ๆหรือแตกต่าง และการนำเสนอแบบใหม่ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของนวัตกรรมของการท่องเที่ยว ที่สามารถดึงดูดและสร้างความแตกต่างของธุรกิจให้เป็นที่ยอมรับให้กับนักท่องเที่ยวได้

2.2) ความคิดสร้างสรรค์

จากคำตอบของผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่าไร่ปลุกกรักจะนำทรัพยากรที่มีอยู่มาแนะนำเสนอไปยังผู้สนใจและนักท่องเที่ยวในรูปแบบที่ใหม่และแตกต่างไปจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่น ซึ่งได้มีการใช้เวลาเพื่อหาข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อนำมาถ่วงดุลเป็นกระบวนการคิดที่จะพยายามมองถึงความแตกต่าง ความแปลกใหม่ที่ไม่ซ้ำใคร ไร่ปลุกกรักเป็นฟาร์มเกษตรอินทรีย์ที่ประสบความสำเร็จ มีผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ส่งขายทั้งในประเทศและส่งออกต่างประเทศ ที่ผ่านการตรวจสอบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ระบบสากล (IFOAM Accredited) ได้ทำการเปิดฟาร์มให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเที่ยวชมการทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลุกกรักจะมีกิจกรรมให้ความรู้ การสาธิต ให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจได้ลองลงมือทำหรือปฏิบัติแล้ว ยังมีการแนะนำให้กับผู้ที่สนใจรับคำปรึกษาการทำเกษตรอินทรีย์ อีกด้วย

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมศิลปะจากธรรมชาติเข้ามาเสริมในการทำกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยว เป็นความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างกิจกรรมที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ใหม่จากการเยี่ยมชมหรือทัศนศึกษาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่แตกต่างไม่ซ้ำใคร รวมถึงการทำเกษตรอินทรีย์ตามวิถีไร่ปลุกกรักที่มีการคิดค้นสูตรใหม่สำหรับการทำเกษตรอินทรีย์และสินค้าอแกนิกส์ เช่น ปุยอินทรีย์สูตรไร่ปลุกกรักที่มีการคิดค้นสูตรใหม่ซึ่งสามารถนำสูตรที่ได้ไปทำต่อได้ด้วยตนเอง การทำแปลงผักอแกนิกด้วยสูตรการหมักแปลงในแบบของไร่ปลุกกรัก การทำไอศกรีมจากวัตถุดิบอแกนิกที่จะมีการบอกส่วนผสมในการทำไอศกรีมให้รสชาติที่อร่อย เป็นต้น ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนานวัตกรรมของการท่องเที่ยวที่ผู้ประกอบการไม่ควรมองข้าม เพราะจะทำให้ธุรกิจมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว การนำเสนอความแตกต่างของกิจกรรมที่ไม่เหมือนผู้ประกอบการอื่น ความแตกต่างที่มาจากความคิดสร้างสรรค์จะสร้างความโดดเด่นให้กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลุกกรักได้

2.3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากคำตอบของผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology - ICT) เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการสร้างนวัตกรรมการท่องเที่ยว ในธุรกิจการท่องเที่ยวจะต้องมีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว เป็นการลดต้นทุน พัฒนาการบริการแบบใหม่ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งไร่ปลุกกรักมีการทำการตลาดบนโลก Online ผ่านช่องทาง Internet และ Technology ผสมผสานกัน โดยใช้ Social Network เป็นเครื่องมือเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดได้ง่ายและให้เข้าถึงให้ได้มากที่สุด สามารถเจาะกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุด เพื่อลดช่องว่างในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two Way Communication) เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมบริโภคสื่อออนไลน์และ

Social Media เช่น Facebook, YouTube, Twitter หรือ Instagram เป็นต้น นอกจากนี้ยังลดต้นทุนต่างๆลงอย่างมาก ที่สำคัญ ICT ยังทำให้เกิดพัฒนาการบริการแบบใหม่และเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการที่ดียิ่งขึ้นด้วย ไร่ปลูกรักจะมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารโดยผ่านทาง Social Media เช่น Facebook, Youtube, Line หรือ Website ของไร่ปลูกรัก เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจเข้าสามารถติดตามข้อมูลหรือข่าวสารของไร่ปลูกรักได้อย่างรวดเร็ว ความสามารถในการติดต่อสื่อสารไร้ขีดจำกัด นวัตกรรมใหม่ๆ และความร่วมมือปฏิสัมพันธ์ต่างๆ ในสังคม เพราะในแต่ละบุคคลมี Life Style แตกต่างกันตามสังคมและวัฒนธรรม

2.4) ความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จากคำตอบของผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่าลูกค้า เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับธุรกิจ ที่เป็นนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจในเกษตรอินทรีย์ (Thai Organic Farm) ไร่ปลูกรักให้เป็นศูนย์เรียนรู้ อาทิเช่น ครอบครัว โดยเฉพาะเด็กๆ ให้มีโอกาสดูสัมผัสกับพืชผักสวนครัว บริษัทจึงได้จัดโปรแกรม Organic Family Day ทัวร์ไร่ 1 วัน โดยเก็บค่าใช้จ่าย ผู้ใหญ่ 650 บาทต่อคน เด็ก 350 บาท ต่อคน เว็บไซต์ของธุรกิจ (www.thaiorganicfood.com) สื่อ Social Media ที่ใช้เป็นช่องทางสร้างรายได้ให้กับบริษัทอีกส่วนหนึ่งด้วยการให้ลูกค้าสามารถสั่งซื้อสินค้าได้ นอกจากนี้ยังมีการส่งจำหน่ายในซูเปอร์มาเก็ตชั้นนำกว่า 20 สาขา อาทิ หิอปมาร์เก็ตเพลส, สยามพารากอน, เอ็มโพเรียม, เดอะมอลล์, วิลล่า หรือเลมอนฟาร์ม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเมล็ดพันธุ์พืชทางฟาร์มก็มีจำหน่ายให้กับผู้สนใจปลูกผักกอกแฉกอีกด้วย

พนักงานในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้ธุรกิจประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแผนกลยุทธ์ขององค์กรที่มีการกำหนดไว้ รวมถึงการเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็นหรือระดมความคิดที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการคิด การอภิปราย การแลกเปลี่ยนข้อมูลในเรื่องต่างๆ ที่สามารถนำมาสู่การพัฒนาองค์กรหรือธุรกิจได้เป็นอย่างดี ความเข้าใจในความโดดเด่นและแตกต่างของทรัพยากรการท่องเที่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอรวมถึงการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน ช่วยพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาอธิบายได้ว่า รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลูกรัก อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี ได้แก่ จำแนกได้ 6 รูปแบบ ได้แก่ การสาธิต ให้ความรู้ การแนะนำธุรกิจเกษตร การจำหน่ายสินค้า กิจกรรมรายบุคคลหรือ-และกิจกรรมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลหรือเทศกาล กล่าวคือ รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าว มีการจัดเตรียมศูนย์ สาธิตทางการเกษตรเพื่อใช้เป็นสถานที่ทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยว โดยมีวิทยากรที่ชำนาญเป็นผู้ให้ความรู้ กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรลักษณะนี้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตรระหว่างเกษตรกรในไร่ปลูกรักกับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจมาเยี่ยมชม การสร้างมูลค่าเพิ่มทรัพยากรเกษตรจากการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของเทพกร ณ สงขลา (2554) ที่กล่าวไว้ว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งรูปแบบการให้ความรู้ การสาธิต และการแนะนำธุรกิจเกษตรส่งผลให้ทรัพยากรเกษตรมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

การนำนวัตกรรมการท่องเที่ยวมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจเพื่อการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถลดผลกระทบจากการที่นักท่องเที่ยวจำนวนน้อยได้ (Low Season) ซึ่งธุรกิจไร่ปลูกรักจะมีการนำเสนอสินค้าหรือบริการด้านการท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อที่จะสามารถดึงดูดหรือโน้มน้าวให้นักท่องเที่ยว แม้ว่าจะในช่วงที่มีคนมาท่องเที่ยวน้อย ในกลุ่มเดิมหรือกลุ่มใหม่ได้เข้ามาเยี่ยมชมไร่ปลูกรักอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของไร่ปลูกรักมีรายได้จากการท่องเที่ยว เนื่องจากผู้ประกอบการมีความเข้าใจในลักษณะที่โดดเด่นและแตกต่างของทรัพยากรการท่องเที่ยว การมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอและพัฒนากิจกรรมในรูปแบบต่างๆที่สามารถสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมในการเข้าถึงหรือสื่อสารไปยังลูกค้าได้อย่างกว้างขวาง รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินธุรกิจ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะเป็นผลให้เกิด

นวัตกรรมการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ ผศ.ดร. สมพงษ์ อำนวยเงินตรา (2554) ที่กล่าวไว้ว่าในการสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตัวแทนท่องเที่ยวต้อง เข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคว่า มีความสนใจ และชอบอะไร ควรให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ประสบการณ์จริงในวิถีชีวิตของผู้คนในพื้นที่ โดยเน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เสริมสร้างประสบการณ์ใหม่

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยและข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์และลงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร “ไร่ปลูกรัก” จังหวัดราชบุรี เห็นได้ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างเพื่อสามารถสร้างการจดจำและประสบการณ์ที่ดีจากนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจ การให้ความสำคัญของรูปแบบการท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการไม่ควรมองข้าม จากการศึกษานวัตกรรมการท่องเที่ยว ในกรณีศึกษา “ไร่ปลูกรัก” อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้เรื่องการทำการเกษตรแบบออร์แกนิกด้วยการนำเสนอทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่หรือแตกต่าง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงทรัพยากรท่องเที่ยวใหม่ๆ จึงเป็นที่น่าสนใจในการศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดและการแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่น และผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะ คือ ไร่ปลูกรัก เป็นฟาร์มออร์แกนิกที่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากได้รับการรับรองจากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้รับการรับรองระบบจากสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ จึงเป็นฟาร์มออร์แกนิกแบบอย่างที่ดี สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับการเกษตรแบบออร์แกนิก เพราะการลงทุนในการทำเกษตรแบบออร์แกนิกในแต่ละครั้งนั้นมีค่าใช้จ่ายจำนวนมาก ดังนั้นควรศึกษากรรมวิธีต่างๆการทำเกษตรแบบออร์แกนิกให้ดีกว่า และการพัฒนาฟาร์มให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ที่จะนำไปพัฒนาธุรกิจต่อไป นวัตกรรมท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ธุรกิจการท่องเที่ยวควรให้ความสำคัญ เนื่องจากการความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอและพัฒนากิจกรรมในรูปแบบต่างๆที่สามารถสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว จะเป็นการสร้างประสบการณ์และความร่วมมือของผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดได้มีส่วนร่วมกับการทำกิจกรรมของธุรกิจ (Brand Engagement) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับผู้บริโภค การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงสื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือทางการตลาดเนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมนิยมใช้สังคมออนไลน์กันมากขึ้น กิจกรรมของการท่องเที่ยวที่เสนอไปยังกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดหรือกลุ่มลูกค้าจะสามารถช่วยกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างแบรนด์ธุรกิจกับผู้บริโภคให้สามารถจดจำองค์การภายในจิตใจของผู้บริโภคได้

สำหรับวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการศึกษานวัตกรรมการท่องเที่ยว ในกรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร “ไร่ปลูกรัก” จังหวัดราชบุรี ของผู้ประกอบการในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ
2. ควรมีการศึกษานวัตกรรมท่องเที่ยว ในกรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร “ไร่ปลูกรัก” จังหวัดราชบุรี ในบริบททางธุรกิจอื่นๆ เพื่อทดสอบความเป็นไปได้ของผลตอบแทนที่ดีจากการทำธุรกิจนำไปประยุกต์ใช้ทางการแข่งขันในธุรกิจกับคู่แข่งทางการตลาดได้
3. ควรมีการศึกษานวัตกรรมท่องเที่ยว ในกรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร “ไร่ปลูกรัก” จังหวัดราชบุรี และมุมมองของผู้บริโภคที่มีต่อผู้ประกอบการในระเบียบวิธีวิจัยแบบอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากมุมมองของผู้ประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

- ชินินทร์ อยู่เพชร. (2554). มาตราสร้างสรรคการทองเที่ยวด้วยนวัตกรรม. วารสาร Tourism and Hospitality Trend and Analysis. ปีที่ 1
- ณัฐพงษ์ ฉายแสงประทีป. (2557). รูปแบบและกระบวนการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 7 ฉบับที่ 3
- เทพกร ณ สงขลา. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการใช้ทรัพยากร เกษตรของชุมชน: กรณีศึกษาท่องเที่ยวเชิงเกษตรข้างกลาง จังหวัด นครศรีธรรมราช. วารสาร วิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2
- ประสาธ เกศพิทักษ์ (2555). สินค้าเกษตร. ก้าวสู่โลกยุคใหม่ สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2557 จาก <http://www.thaifert.com>
- ศูนย์ติดตามและพยากรณ์เศรษฐกิจการเกษตร (2559). การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ปี 2559 สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2559 จาก <http://kofc.or.th/>
- สมพงษ์ อำนวยเงินตรา. (2554). มาตราสร้างสรรคการทองเที่ยวด้วยนวัตกรรม. วารสาร Tourism and Hospitality Trend and Analysis. ปีที่ 1